

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0824U003736

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 30-12-2024

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Процик Ганна Михайлівна

2. Hanna Protsyk

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 011

Назва наукової спеціальності: Освітні, педагогічні науки

Галузь / галузі знань: освіта

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Освітні, педагогічні науки

Дата захисту: 06-07-2023

Спеціальність за освітою: Переклад

Місце роботи здобувача:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 1729

Повне найменування юридичної особи: Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка

Код за ЄДРПОУ: 02125544

Місцезнаходження: вул. М. Кривоноса, буд. 2, Тернопіль, Тернопільський р-н., 46027, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка

Код за ЄДРПОУ: 02125544

Місцезнаходження: вул. М. Кривоноса, буд. 2, Тернопіль, Тернопільський р-н., 46027, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 14, 14.35, 14.37

Тема дисертації:

1. Розвиток пізнавальної активності майбутніх учителів іноземної мови у закладах вищої освіти України (1991–2018 рр.).
2. Development of cognitive activity of future foreign language teachers in higher education institutions of Ukraine (1991–2018).

Реферат:

1. Дисертаційне дослідження присвячено актуальній проблемі розвитку пізнавальної активності майбутніх учителів іноземної мови, підготовці висококваліфікованих фахівців, самодостатніх, активних особистостей, які готові та спроможні розв'язувати наукові, методичні та психолого-педагогічні завдання у процесі професійної діяльності. Саме тому якість підготовки майбутніх учителів залежить від того, наскільки активну участь кожен студент бере у вирішенні дидактичних завдань. Сучасне суспільство потребує фахівця, який вміє швидко адаптуватися, самостійно вирішувати нестандартні проблеми, оволодівати новими знаннями. З'ясовано, що для того щоб викладання іноземних мов було успішним, учителям необхідно застосовувати індивідуальний підхід у процесі викладання, що передбачає вивчення особливостей кожного студента та

підбір найефективніших методів, прийомів і засобів, залежно від особливостей характеру здобувача вищої освіти, розумових здібностей до запам'ятовування і засвоєння матеріалу, наявності чи відсутності навичок до навчання тощо. Наголошено, що прогностична оцінка експертів Римського клубу щодо інтегрального мислення передбачає врахування досвіду минулих років, поєднання досягнень вітчизняної та зарубіжної дидактики. Мета дослідження – виокремити етапи та визначити особливості й тенденції щодо розвитку пізнавальної активності майбутніх учителів іноземної мови у закладах вищої освіти України (1991–2018 рр.). У процесі дослідження уточнено сутність ключових понять дисертації: «активність», «пізнавальна активність», «інновації», «творчість», «самостійність», «самостійна робота», «пізнавальна самостійність», «діяльність», «пізнавальна діяльність», «пізнавальний інтерес» та встановлено логічні зв'язки між ними. Сформульовано уточнене розуміння вказаних термінів. Зокрема, «пізнавальна діяльність» розглядається як процес оволодіння сукупністю наукових знань, формування практичних умінь, навичок та власного ставлення до процесу і результату пізнаваного, «пізнавальну самостійність» розглядаємо як характеристику особистості, яка передбачає здатність висловлювати власну думку, незалежно від думки інших, критично мислити, здійснювати пошукову роботу, «пізнавальну активність» вважаємо рисою особистості, яка виявляється і формується під час діяльності і є якісною її характеристикою. З'ясовано, що поняття «пізнавальна активність» і «пізнавальна діяльність» взаємно доповнюють одне одного, адже результатом пізнавальної діяльності є пізнавальна активність. Для аналізу і вивчення досвіду підготовки майбутніх вчителів іноземної мови у ЗВО України, виокремлено три етапи, а саме: перший (підготовчий до 1991 р.), другий (1991 р. – 2000 р.), третій (2001 р. – сьогодення). Обґрунтовано педагогічні умови, які допоможуть забезпечити ефективний розвиток пізнавальної активності студентів, а саме формування позитивної мотивації до творчої діяльності; забезпечення поетапності у формуванні творчих умінь; комплексне застосування завдань розвивального, творчого та проблемного характеру; використання особистісно-розвивальних технологій; консультуюча роль вчителя; суб'єктно-суб'єктні взаємини в навчальному процесі. Вагому роль для розвитку пізнавальної активності відіграє самостійна аудиторна і позааудиторна робота здобувачів освіти. Самостійність розвивається завдяки власній діяльності студента, з появою внутрішньої потреби у знаннях і пізнавальних інтересах, передбачає оволодіння студентом складними вміннями та навичками, як от: бачити сенс і мету роботи, організувати власну самоосвіту, вміти по-новому підходити до вирішення питань, мати здатність до творчості, розумової активності і самостійності. Щоб бути творчим, вчителю потрібно, окрім високого рівня педагогічної креативності, оволодіти ще й психолого-педагогічними знаннями, вміннями та навичками, які забезпечать ефективну взаємодію з учнями. Ознаками пізнавальної активності є: якість роботи, готовність до роботи, прагнення до самостійності в діяльності, шляхи вибору вирішення проблем, вибір складності завдання, запитання студентів до одногрупників та викладача, використання сукупності засвоєних знань, критичність і схильність до аналізу помилок, участь у колективній та груповій роботі, самостійний пошук та опрацювання літератури із запропонованої теми, самооцінка та самоконтроль власних дій.

2. The thesis research deals with the important problem of the development of cognitive activity of future foreign language teachers, training of highly qualified specialists, self-sufficient and active individuals who are ready and able to solve scientific, methodical and psychological-pedagogical tasks in the process of professional activity. That is why the quality of future teacher training depends on the fact how active is each student in solving didactic tasks solution. Specialists who can easily and quickly adapt, independently solve non-standard problems, and master new knowledge are greatly required by our modern society. It is found out that in order to make the foreign language teaching successful, the teacher should apply the individual approach in the teaching process, which involves studying the characteristics of each student and selecting the most effective methods, techniques and means, depending on the character peculiarities of the higher education student, mental abilities to memorize and learn the material, the availability or lack of learning skills, etc. It should be noted that the prognostic assessment of the experts from the Club of Rome concerning integral thinking involves taking into account the experience of last years, combination of domestic and foreign didactics achievements. The objective of the investigation is to single out the stages and determine the specific trends in the development of cognitive activity of future foreign language teachers in higher education institutions of Ukraine (1991–2018). In the research course,

the essence of such key concepts as “activity”, “cognitive activity”, “innovation”, “creativity”, “independence”, “independent work”, “cognitive independence”, “activity”, “cognitive activity” is clarified and logical relations between them are determined. The refined understanding of these above mentioned terms is formulated. Particularly, “cognitive activity” is considered as the process of mastering a set of scientific knowledge, formation of practical abilities, skills and one’s own attitude to the process and result of knowledge, “cognitive independence” is considered as personality characteristic, which involves the ability to express one’s own opinion, regardless of the opinion of others, to think critically, to carry out search work, “cognitive activity” is assumed as a personality trait revealed and formed during the activity and is its qualitative characteristic. It is proved that the concepts “cognitive activity” and “cognitive practice” mutually complement each other, because the result of cognitive practice is cognitive activity. In order to analyze and study the experience of future foreign language teachers training in higher education institutions of Ukraine, three stages are distinguished, that is: the first (preparatory until 1991), the second (1991 – 2000), and the third (2001 – till present). Pedagogical conditions which will help to ensure effective development of students’ cognitive activity, particularly the formation of positive motivation for creative activity, ensuring the gradual formation of creative skills; complex application of developmental, creative and problematic tasks; the use of personal development technologies; the consulting role of the teacher; subject-to-subject relations in the educational process are justified. An important role for the development of cognitive activity is played by independent classroom and extracurricular work of students. Independence is developed due to the student’s own activity, with the occurrence of internal need for knowledge and cognitive interests, and involves the mastering of complex skills and abilities by the student, such as: understanding the meaning and purpose of work, organizing own self-education, ability to solve the problems in a new way, to have the ability for creativity, mental activity and independence. In order to be creative, the teacher should, in addition to high level of pedagogical creativity, master psychological and pedagogical knowledge, abilities and skills that ensures effective interaction with the students. The characteristics of cognitive activity are: quality of work, readiness for work, desire for independence in activities, ways of problem solution selection, selection of the task complexity, questions of the students to their fellow students and the teacher, the application of acquired knowledge totality, criticality and ability to analyze errors, participation in team and group work, independent search and processing of literature on the proposed topic, self-assessment and self-control of one’s own actions.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- Protsyk, H. M. Project method: past and future. Медична освіта. 1 (86). 113–121.
- Protsyk, H. M. Development of students’ cognitive activity. Медична освіта. 2 (87). 113–121.
- Процик, Г. М. Використання зарубіжного досвіду в процесі розвитку пізнавальної активності студентів. Вісник Запорізького національного університету. Педагогічні науки. 2 (35).
- Процик, Г. М. Самостійна робота студентів як передумова активізації пізнавальної діяльності. Актуальні питання гуманітарних наук. 37 (3). 172–181.
- Vykhreshch, A., Khvalyboha, T., Fedchyshyn, N., Bagriy, M., Fedoniuk, L., Protsyk, H., & Hnatyshyn, S. Development of medical students creativity as a priority of modern higher education. Wiadomości Lekarskie. Vol. LXXIV, (12). 3204–3214

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Вихрущ Анатолій Володимирович

2. A.V. Wykhrushch

Кваліфікація: д.пед.н., професор, 13.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка

Код за ЄДРПОУ: 02125544

Місцезнаходження: вул. М. Кривоноса, буд. 2, Тернопіль, Тернопільський р-н., 46027, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Морська Лілія Іванівна

2. Liliia I. Morska

Кваліфікація: д.пед.н., професор, 13.00.02, 13.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-4916-3834

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Львівський національний університет імені Івана Франка

Код за ЄДРПОУ: 02070987

Місцезнаходження: вул. Університетська, буд. 1, Львів, 79000, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Амеліна Світлана Миколаївна
2. Світлана М. Амеліна

Кваліфікація: д.пед.н., професор, 13.00.04**Ідентифікатор ORCID ID:** 0000-0002-6008-3122**Додаткова інформація:****Повне найменування юридичної особи:** Національний університет біоресурсів і природокористування України**Код за ЄДРПОУ:** 00493706**Місцезнаходження:** вул. Героїв Оборони, буд. 15, Київ, 03041, Україна**Форма власності:** Державна**Сфера управління:** Міністерство освіти і науки України**Ідентифікатор ROR:****Власне Прізвище Ім'я По-батькові:**

1. Мукан Наталія Василівна
2. Наталія В. Мукан

Кваліфікація: д.пед.н., професор, 13.00.04**Ідентифікатор ORCID ID:** 0000-0003-4396-3408**Додаткова інформація:****Повне найменування юридичної особи:** Національний університет "Львівська політехніка"**Код за ЄДРПОУ:** 02071010**Місцезнаходження:** вул. Степана Бандери, буд. 12, Львів, 79013, Україна**Форма власності:** Державна**Сфера управління:** Міністерство освіти і науки України**Ідентифікатор ROR:****Рецензенти****Власне Прізвище Ім'я По-батькові:**

1. Дацків Ольга Павлівна
2. Olha P. Datskiv

Кваліфікація: к. пед. н., доц., 13.00.02**Ідентифікатор ORCID ID:** 0000-0002-0283-7627**Додаткова інформація:****Повне найменування юридичної особи:** Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка

Код за ЄДРПОУ: 02125544

Місцезнаходження: вул. М. Кривоноса, буд. 2, Тернопіль, Тернопільський р-н., 46027, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Задорожна Ірина Павлівна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Задорожна Ірина Павлівна

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Любінецька Марія Ігорівна

Реєстратор

УкрІНТЕІ

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна